

FRÅN FÄLTET

Världskonferenser

År 1990 hölls såväl ekonomisk-historikernas världskonferens som internationella konferensen för historiska vetenskaper i Europa och i tid efter varandra. Det blev två imponerande samlingar av historiker, stormönstringar av pågående forskning. Det är här endast möjligt att ge en viss bild av de ämnen som togs upp och att redovisa de finländare som framträdde i konferensernas huvudtemata samt nämna nordiska huvudrapportörer och sessionsorganisatorer.

Tenth International Economic History Congress hölls den 20–24 augusti i Leuven och samlade litet över tusen deltagare från 54 länder, till största delen från Europa, av vilka femton från Finland. Programmet var uppbyggt enligt olika slag av sessioner och öppnades med en föreläsning av Michael Kaser över det aktuella ämnet "Property Rights and Debt in East-West European Relations in the 20th Century". I serien *Debates and Controversies in Economic History* behandlades fem temata på basen av sammanfattande tryckta rapporter som byggde på "papers" insända av en större grupp forskare. Dessa temata var: "Den europeiska upptäckten av världen och dess ekonomiska effekter på det förindustriella samhället (1500-1800)" med Niels Steensgaard som en av rapportörerna, "Landtransporter och kommunikationer från 1000-talet till 1900-talet", "Utländska lån, skulder och ekonomisk utveckling under 1800- och 1900-talen", "Små och medelstora företags struktur och strategi sedan den industriella revolutionen" (paper av bl.a. Jorma Ahvenainen) och "Utbildning och ekonomisk tillväxt sedan den industriella revolutionen" med Lars G. Sandberg som en av rapportörerna (paper av Timo Myllyntaus).

I sexton rapporter i serien *Studies in Social and Economic History* granskades en bred uppsättning ämnen. Rapporthäftena som i genomsnitt omfattade drygt hundra sidor hade distribuerats till deltagarna i förväg och behandlade "De ekonomiska effekterna av revolutions- och Napoleon-krigen", "Den agrikulturella exploateringsstrukturen och dynamik" (rapportör från Finland Matti Peltonen), "Ekonomisk och demografisk utveckling i risproducerande samhällen", "Ekonomisk planering under tiden efter 1945", "Etniska

minoriteter och ekonomisk utveckling (1850-1940)" (Max Engman), "Metropolstäder och deras omland i det tidigmoderna Europa", "Skeppsfart och handel (1750-1950)" (Yrjö Kaukiainen), "Kvinnor i arbetskraften sedan 1700-talet", "Arbetslöshet och under-sysselsättning i historiskt perspektiv", "Tillväxt och stagnation i Medelhavsvärlden under 1800- och 1900-talen", "Modeller för regionala ekonomier under antiken och medeltiden fram till 1000-talet", "Metodologiska problem", "Historiska informationssystem", "Liberalism och paternalism under 1800-talet", "Produktion, marknadsföring och konsumtion av alkoholhaltiga drycker sedan senmedeltiden", "Textiler från Nederländerna i europeisk ekonomisk historia" och "Staden som regionalt ekonomiskt centrum i Främre Orienten under antiken". Kvaliteten på bidragen varierade givetvis, men de flesta häftena ger en utmärkt och aktuell introduktion till ifrågakvarande ämnesområden och erbjöd i flera fall goda utgångspunkter för givande diskussioner.

Konferensen innehöll även serie där yngre forskare presenterade sina doktorsavhandlingar, bland dessa framträdde bl.a. Timo Myllyntaus som framlade resultaten av sin undersökning om elektrifieringen i Finland. I programmet ingick ytterligare ett fyrtiotal s.k. C-sessioner där en grupp forskare sammanträdde kring ett visst tema utan tryckta rapporter; bland dessa märktes en om "Business Managers' and Owners' Behaviour in Expansive and Contractive Phases" organiserade av Per Schybergson och Kersti Ullenhag.

Konferensen var mycket välarrangerad – professor Erik Aerts, som redigerat konferenstrycket, hade t.o.m. för deltagarna utarbetat en historisk och aktuell översikt över ölet i Belgien (nog så behövligt med tanke på att 140 bryggerier producerar 860 märken). Trots storleken var konferensen rätt väl sammanhållen. Eftersom ett tiotal programpunkter i allmänhet pågick samtidigt var det givetvis omöjligt att ta del av mer än en ringa del av det rikliga programutbudet, men det omfattande tryckta materialet ger den intresserade en mängd information. Följande ekonomisk-historiska världskonferens hålls 1994 i Milano.

17o congreso internacional de ciencias historicas i Madrid 26.8–2.9. hade enligt uppgifter vid konferensens början samlat 1884 deltagare från 59 länder. Den var uppbyggd kring olika serier. I konferensens tre *Grandes Temas* behandlades "Europeernas upptäckt av Amerika och dess konsekvenser", "Megalopolis' ekonomiska, sociala, kulturella och politiska roll genom tiderna" (finländsk rapportör Max Engman) och "Revolution och/eller reformer: deras inverkan på samhällets historia" (Risto Alapuro).

I serien om metodologi behandlades ett flertal temata: "Tidsupp-

fattningar i historieskrivningen i Europa och Asien", "Antropologi och social och kulturhistoria" och "Biografisk historia" (Irma Sul-kunen). I de kronologiska sektionerna behandlades mycket varierande temata såsom "Migrationer i det förkolumbianska Amerika", "Feodala system i Asien", "Spannmålshandeln i världshistorien", "Utbildning på arbetsplatsen och den tekniska utbildningens utveckling", "Vetenskapens uppkomst och spridning och de intellektuella rörlighet", "Strategier för att hålla fast vid makt" (Tuija Hieta-niemi), "Myter och symboler som historiska källor för medelhavs-världen", "Den agrara världen och den kommunala rörelsen", "Moderniseringen av arabvärlden", "Förändringar i kvinnors yrken och sociala ställning sedan den industriella revolutionen" (koordinator Ida Blom), "Arbetets organisering", "Det ottomanska imperiets nedgång", "Ny forskning rörande fördrag före och under andra världskriget", "Relationerna mellan judar, kristna och muslimer", "Sjukdomarna och samhället", "Framåt i fred och bakåt i krig: en historisk modell för 1900-talet", "Stater och imperier i Afrika före 1800", "Socialpolitik under 1800- och 1900-talen", "Centrum och periferi: metropoler och kolonier" (Olli Kaikkonen), "Nationellt medvetande, enighet och folkliga rörelser i Asien och Afrika" (Olavi K. Fält).

Utöver dessa sessioner höll ett tjugotal historiska kommissioner sina egna sammanträden med digra program. Sammantaget kan man kanske säga att konferensen helt enkelt var för stor. Det var helt ogörligt att skapa sig en överblick, inte minst genom att rapporterna, två volymer bestående huvudsakligen av korta sammanfattningar skrivna ett år i förväg utdelades först på konferensplatsen. Härtill kom att det på grund av förändringarna i Central- och Östeuropa inte nödvändigtvis var författaren till det tryckta sammandraget som uppträdde, i vissa fall sade den uppträdande något helt annat – bl.a. i revolutionstemat. Härtill kom att det p.g.a. av ett mycket kompakt program, tidsbrist, språksvårigheter m.m. sällan uppstod egentliga givande diskussioner. Endast för de större temata fanns i allmänhet tillräckligt med tid för diskussion.

Det största utbytet av jättekonferensen blev sålunda kanske möjligheterna att knyta kontakter – i den mån man lyckades finna den man ville träffa – och att gå omkring och smaka på det jättelika smörgåsbordet av föredrag och temata samt att före eller efter konferensen bekanta sig med Spanien. Vid avslutningssessionen valdes T. C. Barker (London) till ny ordförande för internationella kommissionen för historiska vetenskaper och François Bedarida (Paris) till ny sekreterare. Följande världskonferens för historiska vetenskaper hålls om fem år i Montreal.

M.E.